

Chambre des Représentants

SESSION 1955-1956.

12 JUIN 1956.

PROJET DE LOI

modifiant le chapitre VIII du titre V du livre Ier du Code civil, relatif aux seconds mariages et le titre VI du livre Ier du même Code, relatif au divorce.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE (1)

PAR M. HOUSIAUX.

MESDAMES, MESSIEURS,

1) Il s'agit d'un projet de loi qui est transmis à notre Assemblée par le Sénat. Il y avait été adopté, le 8 mars 1956, par 88 voix contre 1 et 46 abstentions.

2) Ce projet était né d'une proposition de loi de Mme Ciselet « modifiant les articles 228, 296, 297 et 313 du Code civil concernant le délai de viduité ». Cet intitulé manquait de précision, la proposition concernant également certains empêchements au mariage ainsi que les enfants adultérins.

Il fut profondément modifié par la Commission de la

(1) Composition de la Commission :

A. — Membres titulaires : MM. Joris, président; Charpentier, De Gryse, Derick, Mme De Riemaeker-Legot, MM. du Bus de Warnaffe, Fimmers, Gendebien, Hermans, Lambotte, Nossent, Robyns. — Daman, Deruelles, Hossey, Housiaux, Mme Lambert, MM. Merlot (Joseph-Jean), Pierson, Rombaut, Soudan, Mme Vanderveken-Van de Plas. — MM. Janssens, Tahon.

B. — Membres suppléants : MM. De Vleeschauwer, Kiebooms, Lefère, Lefèvre (Théodore), Meyers, Wigny. — Deburne, Fayat, Mme Fontaine-Borguet, MM. Messinne, Tielemans (F.). — Cooremans.

Voir :

471 (1955-1956) :

— N° 1: Projet transmis par le Sénat.

Kamer der Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1955-1956.

12 JUNI 1956.

WETSONTWERP

tot wijziging van hoofdstuk VIII van titel V van boek I van het Burgerlijk Wetboek, betreffende de tweede huwelijken, en van titel VI van boek I van hetzelfde Wetboek, betreffende de echtscheiding.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE JUSTITIE (1), UITGEBRACHT

DOOR DE HEER HOUSIAUX.

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

1) Dit wetsontwerp is door de Senaat, waar het op 8 maart 1956 met 88 stemmen tegen 1 en 46 onthoudingen werd aangenomen, aan onze Vergadering overgemaakt.

2) Het ontwerp is ontstaan uit een wetsvoorstel van Mevr. Ciselet « tot wijziging van de artikelen 228, 296, 297 en 313 van het Burgerlijk Wetboek betreffende de termijn van weduwstaat ». Die titel was onvolledig, want het voorstel had eveneens betrekking op sommige huwelijksbeletsen, alsook op de uit overspel geboren kinderen.

Het ontwerp werd door de Senaatscommissie van Justitie

(1) Samenstelling van de Commissie :

A. — Leden-titularissen : de heren Joris, voorzitter; Charpentier, De Gryse, Derick, Mevr. De Riemaeker-Legot, de heren du Bus de Warnaffe, Fimmers, Gendebien, Hermans, Lambotte, Nossent, Robyns. — Daman, Deruelles, Hossey, Housiaux, Mevr. Lambert, de heren Merlot (Joseph-Jean), Pierson, Rombaut, Soudan, Mevr. Vanderveken-Van de Plas. — De heren Janssens, Tahon.

B. — Plaatsvervangende leden : de heren De Vleeschauwer, Kiebooms, Lefère, Lefèvre (Théodore), Meyers, Wigny. — Deburne, Fayat, Mevr. Fontaine-Borguet, de heren Messinne, Tielemans (F.). — Cooremans.

Zie :

471 (1955-1956) :

— N° 1: Ontwerp overgemaakt door de Senaat.

G. — 473.

Justice du Sénat et son intitulé fut changé; il est tel maintenant qu'il fut proposé; après débat, à l'autre Assemblée.

3) *Le premier objet* du projet est de supprimer ou de réduire le délai de trois ans imposé aux époux divorcés par consentement mutuel avant de pouvoir contracter une nouvelle union.

« En élevant une ultime barrière à la fin de la procédure, déjà fort compliquée, du divorce par consentement mutuel, le législateur a échoué dans son désir de décourager, par cette dernière mesure, le recours à ce genre de divorce », déclarait le rapporteur du Sénat. Les remariages à l'étranger font l'objet d'une publicité régulière dans la presse. De tels expédients sont malsains. C'est heureusement donc que le présent projet vient rectifier la loi sur ce point.

4) *Le deuxième objet* vise le remariage de l'époux coupable d'adultère avec son complice. L'article 298 (loi du 16 avril 1935) du Code civil le lui interdisait pendant trois ans. Une procédure y était prévue pour permettre néanmoins le mariage pour motif grave.

Le texte qui nous est soumis maintient ce délai et le principe de cette procédure. Il se contente de réadapter l'article 298 à l'économie générale de la présente loi.

5) *Le troisième objet* a trait au délai de viduité. Le Code Civil admet qu'une gestation dure de 180 à 300 jours. C'est pourquoi la loi prescrit que la femme ne pourra se remarier moins de dix mois après la dissolution du mariage.

La seule raison de l'interdiction vient de la nature.

Aucune autre cause ne paraît avoir été retenue dans notre droit, pas plus que dans ceux dont il est issu : il fallait empêcher que le doute subsiste au sujet de la paternité de l'enfant afin d'empêcher les conséquences de toutes espèces qu'il pourrait avoir, tant pour l'ordre des familles que pour les dévolutions successorales.

Le principe était sage. Aussi, le texte proposé le maintient-il en l'alinéa premier de l'article 228 nouveau. Mais le texte corrige ce que cette notion pourrait avoir de trop automatique et de discrimination contre la femme, alors que l'homme, dans bon nombre de cas, pourrait se remarier dès le lendemain de la dissolution du mariage précédent.

Aussi, est-il désormais stipulé que « ce délai prend fin en cas d'accouchement ».

De plus, une procédure permet à la femme dont le mari s'est trouvé dans l'impossibilité physique de cohabiter avec elle pour cause d'éloignement ou d'accident, d'obtenir la réduction ou la suppression du délai.

Enfin, la femme autorisée judiciairement à avoir une résidence distincte au cours d'une instance en divorce ou en séparation de corps, peut obtenir que cette impossibilité morale de cohabitation soit assimilée à l'impossibilité physique dont il est parlé plus haut. La demande ne sera pas accueillie, cependant, si le Ministère public, entendu en chambre du conseil, établit qu'il y a eu réunion de fait entre les époux.

6) L'article 295 est mis en harmonie avec les principes nouveaux acquis dans le présent projet.

grondig gewijzigd en het kreeg er een andere titel; thans luidt deze zoals hij, na debat, in de andere Vergadering werd voorgesteld.

3) *Het eerste doel* van het ontwerp is de termijn van drie jaar, welke de bij onderlinge toestemming gescheiden echtgenoten moeten in acht nemen alvorens een nieuw huwelijk te kunnen aangaan.

« Met het opstellen van een laatste hinderpaal aan het einde van de reeds vrij ingewikkelde procedure voor de echtscheiding door onderlinge toestemming is de wetgever niet geslaagd, indien het zijn bedoeling is geweest deze maatregel als schrikbeeld te doen dienen voor degenen, die hun toevlucht willen nemen tot dit soort echtscheiding », verklaarde de verslaggever van de Senaat. In de pers wordt over dergelijke huwelijken in het buitenland geregeld verslag uitgebracht. Dit zijn ongezonde praktijken. Het is dan ook gelukkig te noemen dat dit ontwerp de wet op dit punt komt verbeteren.

4) *In de tweede plaats* wordt het nieuwe huwelijk bedoeld van een overspelige echtgenoot met zijn medeplichtige. Bij artikel 298 (wet van 16 april 1935) van het Burgerlijk Wetboek was hem die mogelijkheid gedurende drie jaar ontzegd. Niettemin was er een procedure bepaald om het huwelijk toch om een gewichtige reden mogelijk te maken.

De voorgelegde tekst handhaaft die termijn en het beginsel van die procedure. Hij beperkt zich er toe artikel 298 opnieuw aan te passen aan de algemene inrichting van deze wet.

5) *In de derde plaats* wordt gehandeld over de termijn van de weduwstaat. Het Burgerlijk Wetboek neemt aan dat zwangerschap van 180 tot 300 dagen duurt. Daarom schrijft de wet voor dat de vrouw niet eerder kan hertrouwen dan tien maanden na de ontbinding van het huwelijk.

De reden van dit verbod ligt uitsluitend in de natuur.

Blijkbaar werd geen andere oorzaak in aanmerking genomen in ons recht, en overigens ook niet in andere waaruit het is ontstaan : er diende te worden vermeden dat enige twijfel zou blijven voortbestaan omtrent het vaderschap van het kind, ten einde allerhande gevolgen te voorkomen die er zouden kunnen uit voortvloeien, zowel voor de bestaande gezinstoestanden als voor de erfelijke opvolging.

Dit beginsel was redelijk. Ook wordt het in de voorgestelde tekst behouden in het 1ste lid van het nieuw artikel 228. Doch de tekst verbetert wat dit begrip al te automatisch en discriminatoir tegen de vrouw zou kunnen behelzen, terwijl de man, in vele gevallen, daags na de ontbinding van het vorig huwelijk, kan hertrouwen.

Er wordt dan ook voortaan bepaald dat « die termijn een einde neemt bij de bevalling ».

Bovendien is er een procedure ingesteld waarbij de vrouw wier man uit oorzaak van verwijdering of ten gevolge van enig toeval in de fysieke onmogelijkheid is geweest om met haar gemeenschap te hebben, vermindering of opheffing van de termijn kan bekomen.

Ten slotte kan de vrouw die rechterlijk gemachtigd is een afzonderlijke verblijfplaats te hebben tijdens de echtscheidingsprocedure of de procedure tot scheiding van tafel en bed, bekomen dat deze morele onmogelijkheid om gemeenschap te hebben, gelijkgesteld wordt met de fysieke onmogelijkheid waarvan hoger sprake is. De eis zal evenwel niet aanvaard worden indien het Openbaar Ministerie, in raadkamer gehoord, bewijst dat de echtgenoten feitelijk herenigd zijn geweest.

6) Artikel 295 wordt in overeenstemming gebracht met de nieuwe beginselen die in dit ontwerp worden gehuldigd.

7) L'article 296, enfin, permet désormais, dans le cas de divorce pour cause déterminée, de faire droit à la demande de la femme tendant à abréger ou à supprimer le délai de trois cents jours dans le jugement ou l'arrêt admettant le divorce.

Tant le projet que le présent rapport ont été adoptés à l'unanimité.

Le Rapporteur,

G. HOUSIAUX.

Le Président,

L. JORIS.

7) Bij artikel 296 ten slotte wordt, in geval van echtscheiding wegens een bepaalde oorzaak, de rechter voortaan in staat gesteld om, in het vonnis of het arrest tot echtscheiding, het verzoek van de vrouw in te willigen tot verkorting of opheffing van de termijn van driehonderd dagen.

Het ontwerp en dit verslag werden eenparig aangenomen.

De Verslaggever,

G. HOUSIAUX.

De Voorzitter,

L. JORIS.
